ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2020:30

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Schakt för laddstolpe i Strängnäs

L1983:1114
Kyrkberget 3
Strängnäs stad och kommun
Södermanland

Erica Strengbom

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Radiatorvägen 11, 702 27 Örebro
Telefon 019-609 04 10
www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

Översiktskarta över Södermanlands län med platsen för schaktningsövervakningen markerad i rött.

© 2020 Arkeologgruppen AB
Arkeologgruppen rapport 2020:30

Författare	Erica Strengbom
Kvalitetsgranskning	Helmut Bergold
Grafisk form	Nina Balknäs
Omslagsfoto	Domkapitelhuset med Strängnäs domkyrka i bakgrunden. Från väster.
Foto	Arkeologgruppen AB om inte annat anges i figurtexten.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_200001

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2020:30

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Schakt för laddstolpe i Strängnäs

L1983:1114
Kyrkberget 3
Strängnäs stad och kommun
Södermanland

Erica Strengbom

Lst dnr 431-7811-2019

Tekniska och administrativa uppgifter

Län	Södermanland
Kommun	Strängnäs
Landskap	Södermanland
Socken	Strängnäs stad
Fastighet	Kyrkberget 3

Fornlämningsnummer	L1983:1114
Lämningstyp	Stadslager
Datering	Medeltid och nyare tid

Typ av undersökning	Schaktningsövervakning
Länsstyrelsens beslutsdatum	2020-01-10
Länsstyrelsens diarienummer	431-7811-2019
Uppdragsnummer i Fornreg	202000590
Arkeologgruppens projektnummer	P19078

Projektledare	Erica Strengbom
Fältpersonal	Erica Strengbom

Undersökningstid	Januari 2020
Undersökt yta	2 m^2, 3 löpmeter
Inmätningsteknik	Handhållen GPS
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH 2000

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd gjordes.

Innehållsförteckning

Sammanfattning 5
Inledning 5
Bakgrund och kulturmiljö 5
Syfte och målgrupper 7
Metod och genomförande 7
Resultat 9
Utvärdering av resultaten
i förhållande till undersökningsplanen 9
Referenser 10
Bilagor 11
Bilaga 1. Schaktlista 11

Figur 1. Karta över Strängnäs med platsen för undersökningen markerad med svart. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

I samband med att Svenska kyrkan, Strängnäs stift skulle installera en laddstolpe utförde Arkeologgruppen AB en arkeologisk schaktningsövervakning. Ett schakt om cirka 3,0×0,20 meter togs upp längs en parkeringsyta. Schaktet grävdes till ett djup av 0,15 meter, där man stötte på berg. Ytterligare ett mindre schakt om 0,6×0,4 meter togs upp söder om parkeringen där laddstolpen kom att placeras. Inget av arkeologiskt intresse påträffades.

Inledning

Arbetet innebar ett markingrepp inom fastigheten Kyrkberget 3 och fornlämning Strängnäs 314:1/L1983:1114, det vill säga, Strängnäs stads stadslager. Länsstyrelsen i Södermanlands län fattade beslut att en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning skulle genomföras. Ansvarig för kostnaden var att Svenska kyrkan, Strängnäs stift. Schaktningsövervakningen utfördes i samband med schaktning för en laddningsstolpe till elbil. En sträcka på cirka 3,0×0,20 meter övervakades.

Bakgrund och kulturmiljö

Lämningen L1983:1114/Strängnäs 314:1 består av stadslagret efter Strängnäs stad bestående av medeltida och efterreformatoriska fynd, kulturlager och anläggningar. Det aktuella området är beläget i Klockarbacken nordväst om Domkyrkoberget inom den centrala delen av Strängnäs som utgörs av en rik kulturmiljö med lämningar från järnålder och framåt.

I området för undersökningen ligger Domkapitelhuset som uppfördes på 1400-talet.

Under 1980- och början av 1990-talet utfördes arkeologiska insatser i samband med schaktning för VA- och dagvattenledning väster och söder om kyrkan. Då påträffades gravar som troligen hör till kyrkogården vid Domkyrkan. Dateringen är oklar.

År 1991 utfördes en förundersökning i samband med schaktning för dränering runt kyrkan. Då påträffades gravar norr om kyrkan. Gravarna kunde inte dateras, men är troligen yngre än den nuvarande Domkyrkan. Norr om kyrkan påträffades även en nedgrävning och ett brandlager som tros vara äldre än begravningarna.

Under 1980-talet utfördes arkeologiska undersökningar strax norr om det nuvarande kyrkogårdsområdet. Då påträffades 20 skelettgravar, parallellt placerade i nordväst-sydöstlig riktning med huvudena mot nordväst.

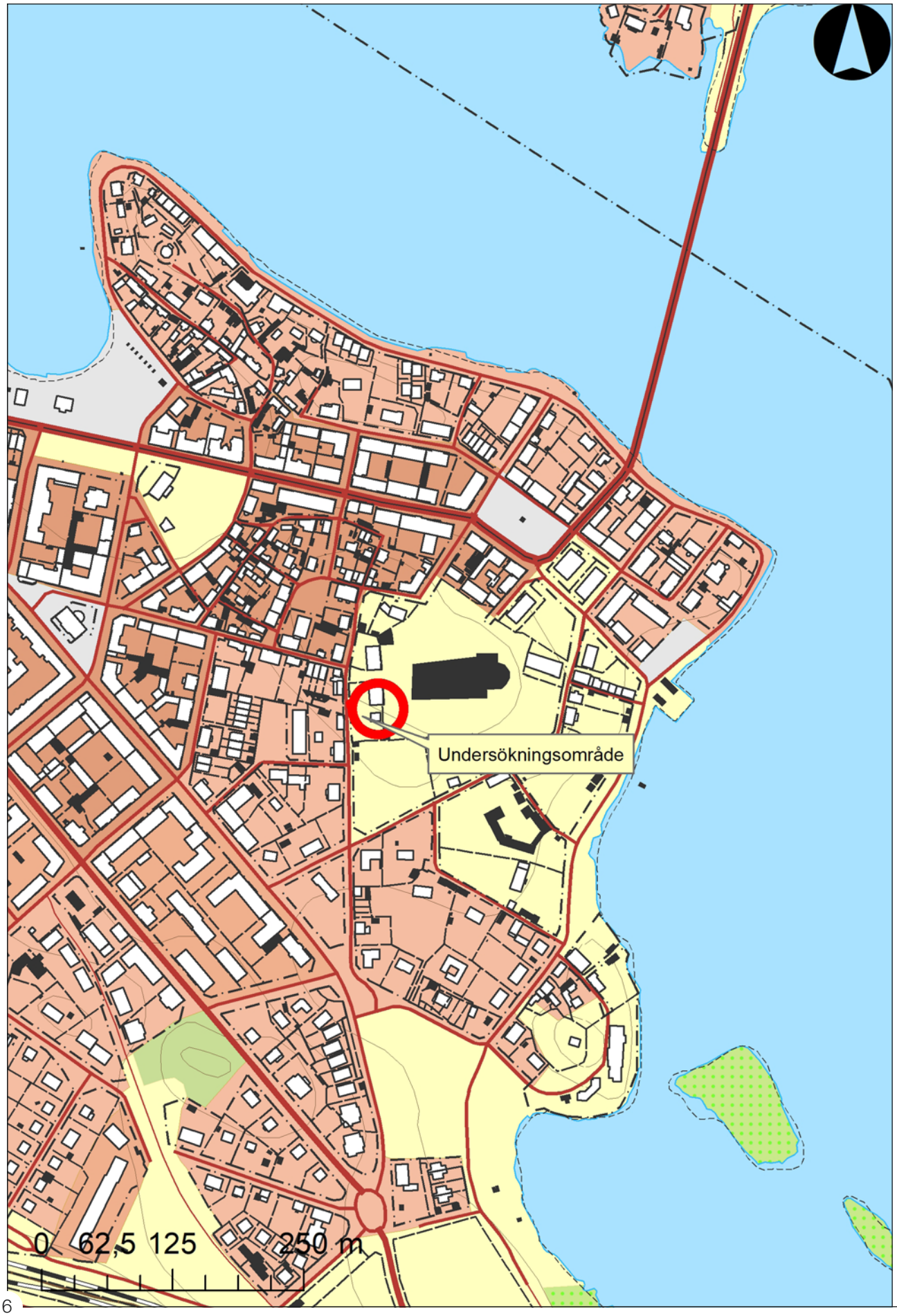

Figur 2. Översikt över Strängnäs med undersökningsområdet markerat med en röd cirkel. Skala 1:5 000.

I närheten av gravarna påträffades även ett källarvalv med samma orientering. Benmaterialet har med hjälp av ^{14}C-analyser kunnat dateras till vikingatid och tidig medeltid (Berg 2013 och där anförd litteratur).

År 2013 utfördes en arkeologisk förundersökning på Kyrkberget i samband med anläggandet av nya träd, buskar och stenläggningar på och omkring Kyrkberget. Resultatet från förundersökningarna visar att Kyrkberget till stor del bestod av omrörd kyrkogårdsjord och att det fanns enstaka intakta skelettbegravningar. Begravningsområdet har troligen främst varit koncentrerat till platån i anslutning till den nuvarande domkyrkan. Avsaknaden av kyrkogårdsjord i området kring Kyrkbacken 3 visade att begravningsområdet troligen inte har sträckt sig utanför det nuvarande kyrkoområdet (Berg 2013).

Syfte och målgrupper

Syftet med den arkeologiska undersökningen i form av schaktningsövervakning var att löpande undersöka och dokumentera de delar av fornlämningen som berördes och att ta tillvara fynd.

Målgrupper för undersökningen är i första hand Länsstyrelsen och företagaren.

Metod och genomförande

Schaktet för elkabeln handgrävdes och schaktningen övervakades av arkeolog. Schaktet dokumenterades, fotograferades och mättes in med handhållen GPS. Kartbearbetning skedde i Arc Map 10.3.

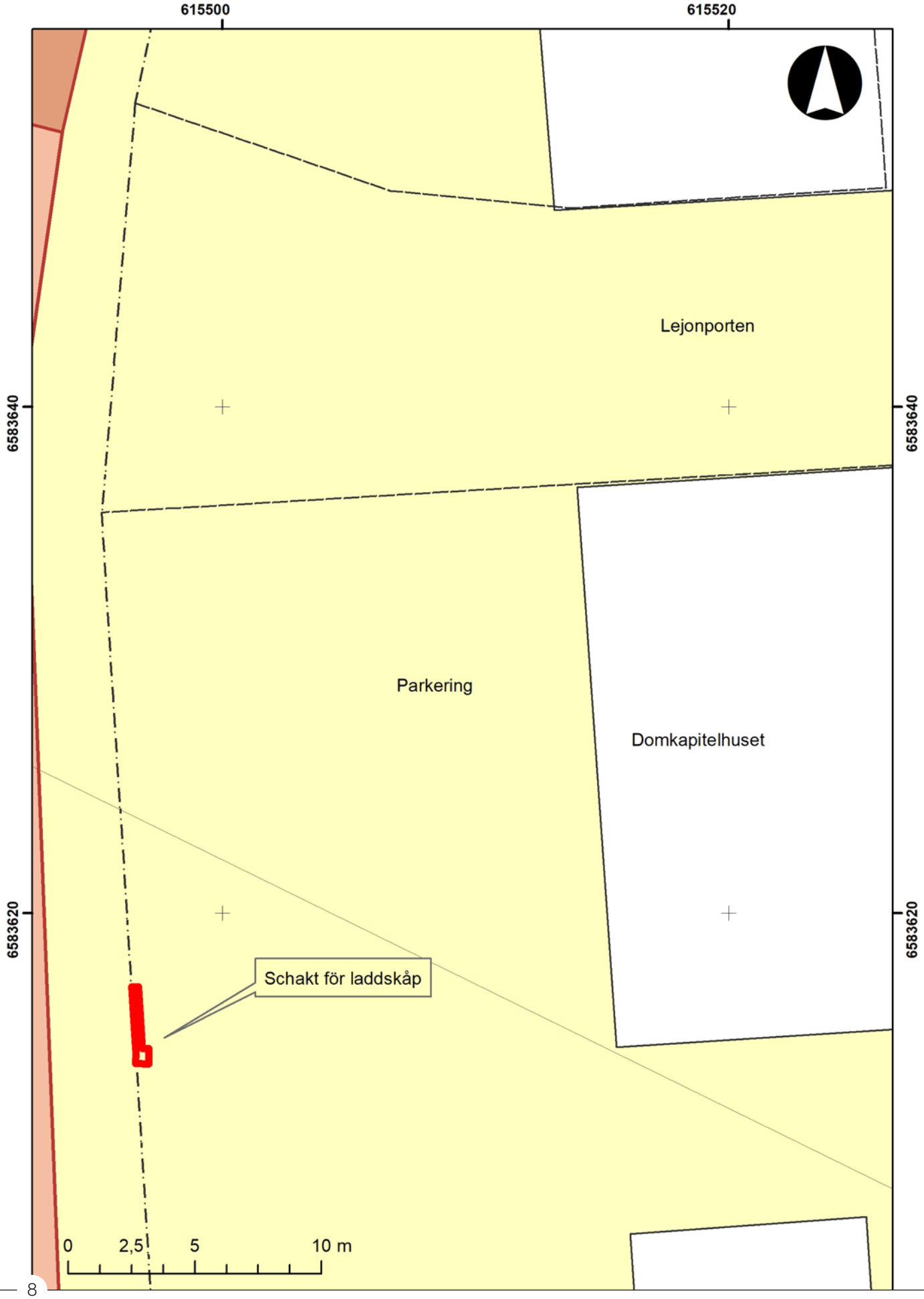

Figur 3. Plan över undersökningsområdet. Skala 1:200.

Resultat

Schaktet grävdes cirka 3 meter i nord-sydlig riktning längs parkeringen där kabeln skulle förläggas. Schaktet grävdes till ett djup av 0,15 meter där berg tog vid. Stratigrafin bestod av ett 0,10 meter tjockt lager matjord, innehållande tegelfragment och murbruk. Under matjorden fanns ett tunt lager av ren gul sand som låg direkt på berg. Då berg framkom kunde inte elskåpet förläggas där man först hade tänkt sig, utan fundamentsgropen flyttades till parkeringsplatsens södra del i sluttningen utanför parkeringen. Där grävdes ett schakt om cirka 0,6×0,4 meter till ett djup av 0,5 meter. Här fanns ett tjockt matjordslager som fyllde ut slänten. Inget av arkeologiskt intresse framkom.

Figur 4. Schaktet sett från öster.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Syftet med den arkeologiska undersökningen i form av schaktningsövervakning var att löpande undersöka och dokumentera de delar av fornlämningen som berördes samt att ta tillvara fynd.

Då inget av antikvariskt intresse kunde konstateras vid schaktningsövervakningen blev det aldrig aktuellt att besvara frågeställningarna.

Referenser

Tryckta källor

Berg, P. 2013. *Domkyrkoberget*. Medeltid & Nyare tid. Fornlämning Strängnäs 314:1, Kyrkberget 3 & 7, Strängnäs stad & socken, Strängnäs kommun, Södermanlands län. Arkeologiska meddelanden 2013:09. Sörmlands Museum.

Bilagor

Bilaga 1. Schaktlista

Schakt 1 grävdes i N-S riktning i 3 meter, bredden på schaktet var 0,30 meter. Vid 0,15 meters djup påträffades berg. Stratigrafin bestod av 0,10 meter matjord och ett tunt lager av gult grus på berget.

I den södra änden grävdes ett mindre schakt om 0,6x0,4 meter med ett djup av 0,50 meter. Stratigrafin bestod av matjord.

Arkeologgruppen AB

RAPPORT 2020:30